

Sygn. akt I C 18/10

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 05 listopada 2015 roku

Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej Wydział I Cywilny

w składzie: Przewodniczący SSR Bartłomiej Rajca

Protokolant: Mirosława Mękarska

po rozpoznaniu na rozprawie

w dniu 28 października 2015 roku w Ś.

sprawy z powództwa P. W.

przeciwko (...) SA w K.

o nakazanie usunięcia lub zapłatę i nakazanie zawarcia umowy

I. oddała powództwo o nakazanie stronie pozwanej usunięcia infrastruktury elektroenergetycznej strony pozwanej z nieruchomości powoda;

II. oddała również powództwo ewentualne o zapłatę i nakazanie zawarcia umowy;

III. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 8.728,06 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Powodowie małżonkowie P. W. i A. W. (1) w piśmie procesowym z dnia 15 stycznia 2010 r., wniesionym pierwotnie do sprawy I Ns 493/09, które należało traktować jako pozew oświadczyli, że cofają wniosek o ustanowienie służebności przesyłu i wnoszą o

1. zasądzenie od strony pozwanej (...) SA (obecnie: (...) SA) kwoty po 80 zł miesięcznie, tj. kwotę 2.880 zł za dotychczasowe bezumowne korzystanie przez ostatnie 3 lata (36 mies. x 80 zł = 2.880 zł), przez infrastrukturę techniczną pozwanego (7 słupów energetycznych o konstrukcji betonowej) z nieruchomości stanowiącej własność powodów;

2. nakazanie stronie pozwanej aby począwszy od 1 stycznia 2010 r. płacił powodom nadal kwotę 80 zł miesięcznie za dalsze korzystanie z ich nieruchomości w sposób wskazany w ust. 1;

Ponadto powodowie wnieśli:

3. o usunięcie wskazanej infrastruktury technicznej strony pozwanej z nieruchomości powodów,

4. a gdyby wykonanie tego wymogu nie było możliwe, o zawarcie umowy przesyłu o uzgodnionej treści na koszt strony pozwanej jako korzystającej.

W uzasadnieniu powodowie twierdzili, że są właścicielami nieruchomości, na których strona pozwana zlokalizowała swoją infrastrukturę techniczną w postaci 7 słupów o konstrukcji betonowej. Powodowie wskazali, że strona pozwana dokonała ingerencji w tę nieruchomość bezumownie i de facto samowolnie, gdyż nie pytał powodów ani ich poprzedników prawnych o pozwolenie na wkroczenie na nieruchomość, ani nie zawierał z nimi żadnych umów czy

porozumień w tym przedmiocie. Powodowie wskazali, że zwracali się do pozwanego i to kilkakrotnie o likwidację tej infrastruktury, która stanowi istotne naruszenie ich praw i możliwości korzystania z nieruchomości, jednak strona pozwana uchyla się od wypłaty na rzecz powodów stosownego świadczenia odszkodowawczego w kwocie godziwej, odpowiadającej ograniczeniu ich praw właścicielskich i możliwości korzystania z nieruchomości.

W piśmie z dnia 28.06.2010 r. powodowie wskazali, że zgłoszone żądanie ma charakter ewentualny, zatem gdyby z jakiś przyczyn sąd nie był w stanie orzec o roszczeniu i żądaniu powodów określonym jako pierwsze lub podstawowe, winien orzec co do żądania drugiego, które nosi charakter ewentualny.

Postanowieniem tut. Sądu z dnia 07.09.2010 r. sprawdzono wartość przedmiotu sporu oznaczoną przez powodów na kwotę 960 zł i ustalono wartość przedmiotu sporu na 3.840 zł (2.880 zł + 80 zł x 20 mies – art. 25 § 1 Kpc w zw. z art. 22 Kpc).

W piśmie z dnia 22 września 2010 r. powodowie wskazali, że obszar gruntu działki nr (...) w M., stanowiącej własność powodów, gdzie z uwagi na posadowienie infrastruktury strony pozwanej (7 słupów energetycznych) nie możliwa była zabudowa działki wynosi zdaniem powodów 935,94 m² oraz sprecyzowali, że dochodzą zapłaty kwoty 3.840 zł za pełne 36 miesięcy (lata 2007-2008-2009) jakie upłynęły od czasu nabycia nieruchomości, co miało miejsce 22.12.2006 r., do wystąpienia z powództwem w styczniu 2010 r.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na swoją rzecz od powodów kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 600 zł oraz kwoty 17 zł tytułem zwrotu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu strona pozwana podniosła w pierwszej kolejności zarzut zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu z mocy samego prawa w odniesieniu do elektroenergetycznej linii nr L-285 20 kV z dniem 01.01.1986 r. oraz linii elektroenergetycznej nr L-2848 20 kV z dniem 07 marca 2004 r., posadowionych na nieruchomości, której dotyczy pozew, stanowiącej działkę nr (...), położonej w M., będącej własnością powodów A. W. (1) i P. W., dla której Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), polegającej na prawie utrzymywania instalacji ww. linii na tej nieruchomości, na prawie ich eksploatacji, napraw, konserwacji, całodobowego dostępu do nich oraz ich rozbudowy.

Strona pozwana podniosła, że obie linie zostały wybudowane w sposób przewidziany prawem przez jej poprzedników prawnych, z tym że linia nr (...)kV w 1965 r, a linia nr (...)w dniu 07 marca 1974 r. i co najmniej od tych dat, na nieruchomości stanowiącej obecnie współwłasność powodów istnieją trwale i widoczne urządzenia w postaci ww. linii oraz że poprzednicy prawni strony pozwanej, a następnie sama strona pozwana faktycznie korzysta ze służebności gruntowej na nieruchomości w sposób odpowiadający treści służebności przesyłu.

Strona pozwana wskazała, że orzecznictwo sądowe dopuściło zarówno możliwość ustalenia nabycia prawa przez zasiedzenie w innym postępowaniu, aniżeli w postępowaniu o stwierdzenie zasiedzenia, jak i o możliwość nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu. Strona pozwana wykazywała swoją legitymację czynną do występowania z zarzutem zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu wskazując, że Zakład (...), który pierwotnie eksploatował ww. instalacje elektroenergetyczne, został przekształcony w spółkę o nazwie Zakład (...) SA, która następnie przekształciła się w spółkę (...) SA, która następnie zmieniła nazwę na (...) SA”, następnie (...) SA, a obecnie (...) SA w K.. Zatem strona pozwana jest następcą prawnym ww. podmiotów.

Nadto strona pozwana z ostrożności procesowej zakwestionowała sposób wyliczenia wartości rzekomo należnej powodom kwoty podnosząc, że wyliczenia te mają charakter całkowicie dowolny i subiektywny i nie mogą stanowić podstawy jakiegokolwiek żądania. Nadto strona pozwana podniosła, że niezrozumiałym jest również żądanie powodów nakazania przez Sąd zapłaty należności czynszowych na przyszłość, począwszy od 01 stycznia 2010 r., skoro stron nie łączy żaden stosunek, który mógłby determinować zasądzenie przez Sąd tego typu należności. Strona

pozwana zarzuciła też, że występując z żądaniem pozwu, niczego nie udowodnili pomimo że zgodnie z art. 6 Kc ciężar dowodu spoczywa po ich stronie.

W piśmie procesowym z dnia 15.12.2010 r. powodowie wskazali, że zakupili nieruchomość, której dotyczy pozew, z przeznaczeniem pod budowę domu, jednak jego lokalizacja nie nastąpiła w miejscu naturalnym i w zgodzie z istniejącą zabudową, ponieważ na przeszkodzie temu stała istniejąca infrastruktura strony pozwanej, gdyż przepisy wymagają odpowiednich odległości budynków od napowietrznych sieci elektrycznych. Powodowie też wskazali, że od dłuższego czasu czynili starania o uzyskanie godziwego wynagrodzenia za bezumowne zajęcie i korzystanie przez infrastrukturę elektroenergetyczną strony pozwanej z działki powodów, a gdy strona pozwana nie przystała dobrowolnie na godziwe i ekwiwalentne zrekompensowanie uszczuplenia ich praw właścicielskich, wystąpili oni z powództwem sądowym.

Na rozprawie w dniu 22.12.2010 r. w niniejszej sprawie powodowie sprecyzowali, że roszczenie o nakazanie usunięcia infrastruktury elektroenergetycznej z punktu 3 pozwu jest roszczeniem podstawowym, a pozostałe roszczenia są ewentualne, na wypadek nie uwzględnienia tego roszczenia.

Postanowieniem tut. Sądu z dnia 12.03.2012 r. zawieszono postępowanie w niniejszej sprawie, gdyż jak się okazało, przed tut. Sądem toczyło się ponownie postępowanie w sprawie o nowej sygn. akt I Ns 366/11 z wniosku strony pozwanej z udziałem powodów o stwierdzenie zasiedzenia z dniem 1 stycznia 1986 r. i 07 marca 2004 r. służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu na nieruchomości powodów, której dotyczył pozew, gdyż uprzednio wydane przez tut. Sąd postanowienie oddalające wniosek strony pozwanej zostało uchylone, a sprawa została przekazana do ponownego rozpoznania. Postępowanie w niniejszej sprawie zostało podjęte postanowieniem z dnia 01.03.2013 r. wobec ustalenia, że postępowanie w sprawie I Ns 366/11 tut. Sądu zostało prawomocnie zakończone.

Postanowieniem tut. Sądu z dnia 29.03.2012 r. w sprawie I Ns 366/11 stwierdzono w pkt I, że z dniem 01 stycznia 1986 r. uczestnik Skarb Państwa nabył przez zasiedzenie służebność gruntową obciążającą nieruchomość położoną w M., stanowiącą działkę nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej prowadzi księgę wieczystą nr (...), odpowiadającą treści służebności przesyłu, to jest polegającą na prawie korzystania z linii elektroenergetycznej nr (...), posadowionej na nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tej linii, w szczególności na prawie utrzymywania instalacji tej linii na nieruchomości obciążonej, prawie jej eksploatacji, napraw, konserwacji i całodobowego dostępu. Nadto stwierdzono w pkt II tego postanowienia, że z dniem 07 marca 2004 r. Zakład (...) SA we W., którego następcą prawnym jest wnioskodawca (...) SA w K. nabył przez zasiedzenie służebność gruntową obciążającą nieruchomość położoną w M., stanowiącą działkę nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej prowadzi księgę wieczystą nr (...), odpowiadającą treści służebności przesyłu, to jest polegającą na prawie korzystania z linii elektroenergetycznej nr (...), posadowionej na nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tej linii, w szczególności na prawie utrzymywania instalacji tej linii na nieruchomości obciążonej, prawie jej eksploatacji, napraw, konserwacji i całodobowego dostępu.

Postanowienie to, na skutek apelacji wnioskodawcy (tu: strony pozwanej), zostało zmienione prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 17.09.2012 r. w sprawie II Ca 851/12, w ten sposób, że do dodano do postanowienia tut. Sądu z dnia 29.03.2012 r. pkt IV, w którym stwierdzono, że z dniem 1 lutego 2009 r. (...) SA, występująca obecnie pod nazwą (...) SA nabyła przez zasiedzenie służebność przesyłu obciążającą nieruchomość położoną w M., stanowiącą działkę nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej prowadzi księgę wieczystą nr (...), polegającą na prawie korzystania linii elektroenergetycznej nr (...), posadowionej na nieruchomości obciążonej, prawie jej eksploatacji, napraw, konserwacji i całodobowego dostępu.

W piśmie z dnia 29.01.2014 r. strona pozwana podniosła, że jak wynika z ww. prawomocnych rozstrzygnięć tut. Sądu i Sądu Okręgowego we Wrocławiu uzyskała ona poprzez zasiedzenie tytuł do korzystania z nieruchomości powodów w postaci służebności, co oznacza że z uwagi na porządkującą funkcję zasiedzenia powodom nie należy się jakiegokolwiek wynagrodzenie za okres sprzed dnia zasiedzenia. Wskazała na pogląd wyrażony w orzecznictwie sądowym, iż przyznanie byłemu właścicielowi roszczenia o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy w okresie poprzedzającym

zasiedzenie wobec posiadacza, byłoby nie do pogodzenia z celem zasiedzenia (wyrok SN z 12.01.2012 r., II CSK 258/11, wyrok NS z z 19.09.2013 r.).

Pismem z dnia 02.11.2013 r. powód oświadczył, że jest obecnie jedynym właścicielem nieruchomości, której dotyczy pozew i jedynym powodem w niniejszej sprawie. Prawomocnym postanowieniem z dnia 26.09.2014 r. umorzone zostało postępowanie w niniejszej sprawie w zakresie dotyczącym powódki A. M. (uprzednio: A. W. (2)). Pismem z dnia 21 lipca 2014 r. powódka A. M. wniosła bowiem pismo, z którego wynika, że cofa pozew w niniejszej sprawie wskazując, że w dniu 9 września 2013 r. zawarła z powodem, w związku z rozwodem z nim, notarialną umowę zniesienia współwłasności i umowę o podział majątku wspólnego, na podstawie której jedynym właścicielem nieruchomości, z własnością której związane jest roszczenie powodów w niniejszej sprawie, oraz jedynym uprawnionym i zobowiązanym z tytułu wszystkich roszczeń związanych z tą nieruchomością, w tym również roszczeń dochodzonych w niniejszej sprawie (co wynika z § 10 ww. umowy notarialnej – k. 334-337) jest obecnie powód P. W., który stał się jednocześnie jedynym właścicielem nieruchomości, której dotyczy pozew.

Bezsporne było między stronami (wskutek wyraźnego lub milczącego przyznania stron – art. 229 i 230 Kpc), że posiadana przez stronę pozwaną i jej poprzedników prawnych infrastruktura elektroenergetyczna w postaci 2 napowietrznych linii elektroenergetyczne: nr L-285 20 kV oraz nr L-2848 20 kV wraz z podtrzymującymi je słupami o konstrukcji żelbetonowej, posadowiona jest m.in. na nieruchomości stanowiącej działkę nr (...), położonej w M., będącej obecnie własnością powoda (a uprzednio również powódki A. W. (1) na zasadzie wspólności ustawowej małżeńskiej), dla której Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), która to nieruchomość w czasie istnienia na niej tej infrastruktury elektroenergetycznej stanowiła własność prywatną.

Sąd ustalił ponadto następujący stan faktyczny:

Nieruchomość, której dotyczył pozew, powodowie zakupili w dniu 22.12.2006 r. od D. i A. małżonków O., którzy z kolei nabyli ją jako część nieruchomości, stanowiącej działkę nr (...) w M., dla której prowadzona była przez tut. Sąd księga wieczysta nr KW (...), od B. O. na podstawie umowy darowizny z dnia 13.12.2004 r.

Dowód: - odpis umowy sprzedaży w formie aktu notarialnego. rep. A nr 3339/2206 z dnia 22.12.2006 r., zawiadomienie o wpisie do księgi wieczystej KW nr (...) – k.4-7

Linia elektroenergetyczna nr (...) została wybudowana w 1965 r. Jest to linia napowietrzna prowadzona na słupach. Od momentu wybudowania do chwili obecnej poprzednicy prawni wnioskodawcy i wnioskodawca wielokrotnie wykonywali za pomocą swoich pracowników szeregu czynności związanych z normalnym jej utrzymywaniem, eksploatacją, konserwacją i naprawami, m.in., przeprowadzano przeglądy techniczne linii i jej obchody (m.in. 7-10.II.1969 r., 28.01.1975 r., 28.05.1975 r.), naprawiano uszkodzenia spowodowane działaniem czynników zewnętrznych (np. burzami, obalaniem się drzew – m.in. 4.08.1967 r., 13.11.1972 r.) i wynikających z samej linii (np. uszkodzenie izolatorów – m.in. 11.09.1974 r., 15.10.1974 r.,).

Dowód: - odpis paszportu ogólnego linii elektroenergetycznej nr L-285 – k.42-56

Linia elektroenergetyczna nr L- (...) została wybudowana w dniu 07 marca 1974 r., w ramach remontu poniemieckiej stacji transformatorowej nr R- (...). Jest to również linia napowietrzna prowadzona na słupach. Również wobec tej linii od momentu wybudowania do chwili obecnej poprzednicy prawni wnioskodawcy i wnioskodawca wielokrotnie wykonywali za pomocą swoich pracowników szeregu czynności związanych z normalnym jej utrzymywaniem, eksploatacją, konserwacją i naprawami, m.in., przeprowadzano przeglądy techniczne (m.in. 27.01.1975 r.), oględziny (m.in. 21.04.1977 r.), wymiany izolatorów (m.in. 6.10.1981 r.).

Dowód: - odpis protokołu nr (...) ze sprawdzenia zgłoszonych do przyłączenia do sieci urządzeń elektrycznych – k.57-58

- odpis paszportu ogólnego linii elektroenergetycznej nr L- (...) – k.59-64

Z dniem 29 lipca 1993 r. Zakład (...) SA został wpisany do rejestru handlowego wskutek przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego Zakładu (...) z dniem 12 lipca 1993 r. w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa. Jednocześnie z rejestru handlowego wykreślone zostało przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zakład (...). Następnie wskutek połączenia w trybie art. 492 par. 1 pkt 1 Ksh Zakład (...) SA został przejęty z dniem 30.04.2004 r. przez Zakład (...) SA, który zmienił nazwę na (...) SA, następnie nazwa podmiotu została zmieniona na (...) SA, a następnie na (...) SA. Obecnie z dniem 1 września 2011 r. nazwa wnioskodawcy brzmi (...) SA w K..

Dowód: - odpis postanowienia SR dla Wrocławia-Fabrycznej z dnia 29.07.1993 r. sygn.. akt Ns rej (...) – k.66-67,

- odpis postanowienia SR dla Wrocławia-Fabrycznej z 17.06.2004r . – k. 68-70,

- odpis postanowienia SR dla Wrocławia-Fabrycznej z 20.03.2008 r. – k. 71-72,

- odpis postanowienia SR dla Wrocławia-Fabrycznej z 31.12.2008r . – k.73-75,

- odpis postanowienia SR dla Wrocławia-Fabrycznej z 16.01.2009r . – k. 77-78,

- odpisy zaświadczeń o dokonaniu wpisu – k.76,79,

- odpis z KRS – k.35-41

Powierzchnia nieruchomości stanowiącej działkę nr (...) w M., całkowicie wyłączona z zagospodarowania na skutek obecności na niej elementów infrastruktury elektroenergetycznej strony pozwanej (słupów) wynosi 45 m². Powierzchnia obszaru ograniczenia swobodnego wykonywania prawa własności na nieruchomości powoda wynosi 412 m². Powierzchnia obszaru niezbędna dla prawidłowej eksploatacji, utrzymania i korzystania z urządzeń i instalacji elektroenergetycznej wynosi 141 m².

Dowód: - opinia biegłego sądowego z zakresu elektroenergetyki M. S. z 12.12.2013 r.– k. 266-280

- opinia biegłego sądowego z zakresu geodezji Z. T. z 27.05.2014 r.– k.316-317

- wyjaśnienia do opinii z 20.09.2014 r. – k.351

Ewentualnie należne powodowi wynagrodzenie za korzystanie w okresie od 01.01.2007 r. do 31.01.2009 r. (25 miesięcy) z nieruchomości powoda poprzez utrzymywanie tam infrastruktury elektroenergetycznej strony pozwanej wynosi 4.831 zł obliczona jako wartość należności dla okresu rocznego: 2.319 zł x (2 lata i 1/12 roku).

Dowód: - opinia biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości F. Ś. z dn. 04.03.2015 r. z załącznikami – k. 362-383

Sąd zważył ponadto, co następuje:

Powództwo i powództwo ewentualne okazały się bezzasadne.

Dokonując ustaleń faktycznych Sąd odmówił wiarygodności dowodowi w postaci sporządzonej w początkowej fazie tego postępowania opinii biegłego z zakresu geodezji i szacowania nieruchomości W. W. (1), dzieląc zastrzeżenia strony pozwanej do tej opinii, w której biegły ten w istocie wyznaczył granic ograniczonego prawa rzeczowego w postaci służebności przesyłu oraz wysokości wynagrodzenia (odszkodowania) za ustanowienie tego prawa, która to należność ma charakter odmienny od wynagrodzenia za bezumowne korzystanie.

Ponieważ powód w toku procesu ostatecznie sprecyzował powództwo poprzez wskazanie, że głównym jego żądaniem jest nakazanie usunięcia infrastruktury elektroenergetycznej z nieruchomości stanowiącej obecnie jego wyłączną

własność, a pozostałe roszczenia mają charakter roszczeń ewentualnych, w pierwszej kolejności należało ocenić zasadność tego roszczenia.

Podstawą tego roszczenia jest niewątpliwie art. 222 § 1 Kc, zgodnie z którym właściciel może żądać od osoby, która włada faktycznie jego rzeczą, ażeby rzecz została mu wydana, chyba że osobie tej przysługuje skuteczne względem właściciela uprawnienie do władania rzeczą. Odnosi się to również do naruszeń prawa własności dokonywanych poprzez określone zachowania naruszcyciela polegające na posiadaniu rzeczy lub jej części. Wobec tego, że strona pozwana podniosła w sprawie zarzut zasiedzenia służebności na nieruchomości powoda, podstawową kwestią do rozstrzygnięcia w tym zakresie było ustalenie, czy strona pozwana podnosi go zasadnie i w jakim zakresie podniesiony zarzut może wpłynąć na żądanie powoda.

W niniejszej sprawie Sąd był związany (art. 365 § 1 Kpc) ustaleniami prawomocnych rozstrzygnięć tut. Sądu i Sądu Okręgowego we Wrocławiu, z których wynika, że w odniesieniu do nieruchomości powoda strona pozwana nabyła przez zasiedzenie w zakresie linii elektroenergetycznej nr L- (...) służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu z dniem 07 marca 2004 r., a w zakresie linii elektroenergetycznej nr (...)służebność przesyłu z dniem 01 lutego 2009 r. Oznacza to, że obecnie strona pozwana dysponuje tytułem prawnym do korzystania z nieruchomości powoda w postaci nabytych służebności, a więc stronie pozwanej przysługuje skuteczne, w rozumieniu art. 222 § 1 in fine Kc względem właściciela uprawnienie do władania rzeczą, a zatem powództwo o nakazanie usunięcia infrastruktury elektroenergetycznej strony pozwanej z nieruchomości powodów było bezzasadne.

Bezzasadne okazały się również zgłoszone roszczenia o charakterze ewentualnym, na wypadek nie uwzględnienia powództwa o usunięcie.

W szczególności bezzasadne okazało się roszczenie o zapłatę z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości powoda za okres wskazany przez powodów jako pełne trzy lata (36 miesięcy w latach 2007-2008-2009), a więc od 01.01.2007 r. do 31.12.2009 r.

Poza sporem w niniejszej sprawie było, że w okresie objętym pozwem strona pozwana korzystała w ww. okresie z nieruchomości powódki poprzez utrzymywanie tam swojej infrastruktury elektroenergetycznej. Jednocześnie bezsporne były między stronami, że pomiędzy powodem (powodami) a stroną pozwaną nie istniał żaden stosunek zobowiązaniowy, przedmiotem którego byłoby uprawnienie strony pozwanej do korzystania z nieruchomości powoda związanego z posadowieniem tam swojej infrastruktury. Stronę pozwaną należało w niniejszej sprawie uznać bez wątpienia za posiadacza służebności na nieruchomości powoda, albowiem faktycznie korzystała ona z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności (art. 352 § 1 k.c.). Zgodnie z art. 352 § 2 k.c. do posiadania służebności stosuje się odpowiednio przepisy o posiadaniu rzeczy. Oznacza to możliwość odpowiedniego zastosowania art. 224 i 225 k.c. w zw. z art. 230 Kc, będących podstawą prawną rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie w zakresie roszczenia o zapłatę, czyli tzw. roszczeń uzupełniających (vide: postanowienie SN z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, wyrok SN z dnia 25 lutego 2004 r., II CK 32/03, uchwała SN z dnia 17 czerwca 2005 r., III CZP 29/05). Zgodnie z art. 224 § 1 i 2 Kc samoistny posiadacz w dobrej wierze nie jest obowiązany do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy i nie jest odpowiedzialny ani za jej zużycie, ani za jej pogorszenie lub utratę. Nabywa własność pożytków naturalnych, które zostały od rzeczy odłączone w czasie jego posiadania, oraz zachowuje pobrane pożytki cywilne, jeżeli stały się w tym czasie wymagalne; jednakże od chwili, w której samoistny posiadacz w dobrej wierze dowiedział się o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o wydanie rzeczy, jest on obowiązany do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy i jest odpowiedzialny za jej zużycie, pogorszenie lub utratę, chyba że pogorszenie lub utrata nastąpiła bez jego winy. Zgodnie z art. 225 Kc obowiązki samoistnego posiadacza w złej wierze względem właściciela są takie same jak obowiązki samoistnego posiadacza w dobrej wierze od chwili, w której ten dowiedział się o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o wydanie rzeczy. Zgodnie z art. 230. Kc przepisy dotyczące roszczeń właściciela przeciwko samoistnemu posiadaczowi o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy, o zwrot pożytków lub o zapłatę ich wartości oraz o naprawienie szkody z powodu pogorszenia lub utraty rzeczy, jak również przepisy dotyczące roszczeń samoistnego posiadacza o zwrot nakładów na rzecz, stosuje się odpowiednio do stosunku między właścicielem rzeczy a posiadaczem zależnym, o ile z przepisów regulujących ten stosunek nie wynika nic innego.

Bez wątpienia posiadanie strony pozwanej nieruchomości powoda w zakresie, w jakim korzysta i korzystała z niej w przeszłości, należy zakwalifikować jako posiadanie zależne (art.336 in fine Kc).

Bez wątpienia bezzasadne jest powództwo o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie za okres dochodzony pozwem z tej części nieruchomości powoda, która dotknięta jest oddziaływaniem linii elektroenergetycznej nr(...)strony pozwanej, a za okres od 01.02.2009 r. – z pozostałej części nieruchomości powoda, albowiem od dnia 07 marca 2004 r. w części dot. linii (...), a od dnia 01.02.2009 r. odnośnie pozostałej części nieruchomości, strona pozwana korzysta z nieruchomości powoda na podstawie nabytych przez zasiedzenie, a więc nieodpłatnie– służebności. Osobie, której nieruchomość została obciążona służebnością o treści odpowiadającej służebności przesyłu wskutek jej zasiedzenia od chwili zasiedzenia nie przysługuje zaś roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie bez podstawy prawnej przez inną osobę ze służebności przesyłu (tak m.in. wyrok SA w Białymstoku z dnia 09.01.2014 r., I ACa 620/13). Wynika to z faktu, że od daty nabycia służebności przez zasiedzenie przedsiębiorstwo elektroenergetyczne korzysta z danej nieruchomości nie bezumownie, lecz na podstawie rzeczowego stosunku prawnego, jakim jest służebność, nabytego zresztą nieodpłatnie.

Powództwo jest jednak bezzasadne również za okres sprzed 01.02.2009 r. i w części dotyczącej korzystania przez stronę pozwaną z nieruchomości powoda w zakresie linii nr (...). Stronę pozwaną należało bowiem w okolicznościach niniejszej sprawy uznać za posiadacza w dobrej wierze. W momencie bowiem rozpoczęcia posiadania służebności przez poprzednika prawnego strony pozwanej - Zakład (...) na swoją rzecz, a przeciwko Skarbowi Państwa, który to moment przypadł na dzień 1 lutego 1989 r., gdyż z tym dniem zniesiono zasadę jedności własności państwowej, poprzednik prawny strony pozwanej nie mógł wykonywać służebności w złej wierze, gdyż pomiędzy stroną pozwaną a Skarbem Państwa było to legalne kontynuowanie działań odpowiadających treści służebności przesyłu. Zatem od dnia 1 lutego 1989 r. należy liczyć samoistne posiadanie w dobrej wierze służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłu przez Zakład (...). Skoro stroną pozwaną należało uznać za posiadacza służebności w dobrej wierze, to zgodnie z art. 224 § 1 i 2 Kc w zw. z art. 230 Kc w zw. z art. 352 §1 Kc strona pozwana miała obowiązek uiszczać wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z rzeczy za okres od kiedy dowiedziała się od wytoczenia przeciwko niej powództwa w niniejszej sprawie tj. od 21.10.2010 r. kiedy to stronie pozwanej doręczono odpis pozwu w niniejszej sprawie (tak m.in. wyrok SN z 18.06.2015 r., III CSK 357/14). Natomiast powód dochodził wynagrodzenia za okres niewątpliwie wcześniejszy. W orzecznictwie sądowym wyrażono bowiem zasługujący na aprobatę pogląd, iż przedsiębiorca energetyczny, któremu się nie dowiedzie, że on lub jego poprzednik prawny działał bezprawnie stawiając słupy i nieodpłatnie eksploatując linię energetyczną na gruntach leśnych należących do Skarbu Państwa, w zakresie odpowiadającym treści służebności jest zobowiązany do zapłacenia wynagrodzenia za korzystanie z tych gruntów od chwili dowiedzenia się o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o to wynagrodzenie (tak m.in. wyrok SN z 29.04.2009 r., II CSK 560/08, wyrok SA w Białymstoku z 07.08.2013 r., I ACa 309/13). Tymczasem powód żadnego takiego dowodu na tę okoliczność skutecznie nie przeprowadził.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że w orzecznictwie wyrażony został pogląd, iż byłemu właścicielowi nie przysługują wobec posiadacza, który nabył własność nieruchomości przez zasiedzenie, roszczenia uzupełniające za okres poprzedzający datę zasiedzenia (tak wyrok SN z 12.01.2012r., II CSK 258/11). W orzeczeniu tym wskazano, że nie budzi wątpliwości, że nabycie służebności gruntowej przez zasiedzenie następuje kosztem uprawnień właściciela nieruchomości obciążonej. Zasiedzenie jest jednak instytucją, której funkcja, mówiąc najogólniej, polega na uporządkowaniu sytuacji prawnej przez usunięcie długotrwałej, wynikającej z niedochodzenia swych praw przez właściciela, niezgodności pomiędzy stanem posiadania a stanem prawnym (por. wyroki Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 grudnia 2005 r., SK 61/03, OTK-A 2005, nr 11, poz. 136, i z dnia 25 maja 1999 r., SK 9/98, OTK 1999, nr 4, poz. 78). Służy ono zatem zapewnieniu porządku publicznego, jego bezpieczeństwu. Okoliczność, że nabycie własności rzeczy przez posiadacza kosztem właściciela jest w razie ziszczenia się przesłanek zasiedzenia usprawiedliwione ochroną porządku publicznego, pozwala uznać przepisy o zasiedzeniu, mimo iż nie przewidują one dla właściciela rekompensaty utraconej własności, za zgodne z art. 31 ust. 3 Konstytucji (podobnie według wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 30 sierpnia 2007 r. w sprawie J.A. P. (O.) Ltd v. (...) U. K., nr (...) (LEX nr 292787, <http://www.echr.coe.int>). Funkcja zasiedzenia sprzeciwia się przyznaniu byłemu właścicielowi

wobec posiadacza, który stał się właścicielem, jednak także - jak trafnie podnosi się w piśmiennictwie - wszelkich innych roszczeń, u których podstaw leży prawo własności, do takich zaś należałyby roszczenia uzupełniające za okres poprzedzający datę zasiedzenia, w tym roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy. Ład, porządek prawny, stabilizacja stosunków w zakresie odnoszącym się do własności rzeczy, czyli wszystko to, do czego zapewnienia zmierza zasiedzenie, ulegałoby ponownie zakłóceniu przez spory dotyczące, związanego z roszczeniem windykacyjnym i tym samym uzależnionego przede wszystkim od kwestii własnościowych, roszczenia o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy w okresie poprzedzającym datę zasiedzenia. Przyznanie byłemu właścicielowi takiego roszczenia wobec posiadacza, który stał się właścicielem, byłoby więc nie do pogodzenia z celem zasiedzenia. również w wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 14.05.2014 r. I ACa 41/14 wskazano, iż zasiedzenie przez posiadacza własności skutkuje wygaśnięciem roszczeń właściciela z tytułu wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy, także za okres sprzed daty upływu terminu zasiedzenia. Również w wyroku Sądu Najwyższego z 19.09.2013 r. wskazano, iż osobie, która utraciła własność rzeczy na skutek zasiedzenia przez samoistnego posiadacza, nie służy wobec aktualnego właściciela nieruchomości roszczenie o zapłatę wynagrodzenia za korzystanie z niej bez tytułu prawnego za okres poprzedzający datę zasiedzenia. Funkcja zasiedzenia sprzeciwia się przyznaniu byłemu właścicielowi wobec posiadacza, który stał się właścicielem wskutek upływu terminu zasiedzenia, roszczeń, u których podstaw leży prawo własności, a do takich należą niewątpliwie roszczenia uzupełniające za okres poprzedzający datę zasiedzenia, w tym roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy. Przekładając ten pogląd na okoliczności niniejszej sprawy można stwierdzić, że osobie której nieruchomość została obciążona służebnością wskutek jej zasiedzenia, nie przysługuje roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie z nieruchomości do dnia zasiedzenia.

Bezasadne okazało się również żądanie nakazania stronie pozwanej zawarcia umowy o korzystanie z nieruchomości powoda o uzgodnionej treści oraz związane z nim żądanie nakazania stronie pozwanej na przyszłość, poczynwszy od 1 stycznia 2010 r. zapłaty na rzecz powoda określonej kwoty tytułem dalszego korzystania z jego nieruchomości. Odnosząc się do pierwszego z tych roszczeń należy podnieść, że nakazania zawarcia umowy można żądać, gdy obowiązek taki wynika bądź to z ustawy bądź ze stosunku zobowiązaniowego lub administracyjnoprawnego. Nie ulega zaś wątpliwości, że żadna z powyższych okoliczności w niniejszej sprawie nie występuje. Zawarcie umowy między powodem a stroną pozwaną mogłoby nastąpić jedynie na mocy zgodnych oświadczeń woli w ramach swobody zawierania umów (art. 353¹ k.c.). Jeżeli jednak strona pozwana nie wyraża (tak jak w niniejszej sprawie) woli zawarcia z powodem umowy, to wobec braku źródła obowiązku złożenia takiego oświadczenia, realizacja przymusowa poprzez orzeczenie Sądu zastępujące to oświadczenie (art. 64 k.c.) jest niedopuszczalna. Nie można przy tym przyjmować, by powód poprzez to roszczenie wnosił o ustanowienie służebności przesyłu w oparciu o roszczenie z art. 305² § 2 Kc, gdyż jednocześnie z pozwem w niniejszej sprawie powodowie z niniejszej sprawy cofnęli właśnie uprzednio wniesiony w sprawie tut. Sądu I Ns 493/09 wniosek o ustanowienie takiej służebności na ich nieruchomości. Nadto taki wniosek byłby również, jak się okazało, bezprzedmiotowy, z uwagi na wskazane wyżej ustalenie, że strona pozwana nabyła przez zasiedzenie służebności stanowiące tytuł prawny do korzystania z nieruchomości powoda w zakresie określonym przez art. 305¹ Kc. Nadto ponieważ nabycie służebności przez zasiedzenie następuje z mocy prawa i nieodpłatnie, nie ma żadnych podstaw do nakazywania stronie pozwanej zapłaty na przyszłość, poczynwszy od 1 stycznia 2010 r. jak wskazano w pozwie, określonych w pozwie kwot tytułem korzystania przez stronę pozwaną z nieruchomości powoda. Strona powodowa nie korzysta bowiem już bezumownie z nieruchomości powoda, ale na podstawie nabytych przez zasiedzenie służebności uprawniających ją do korzystania z nieruchomości powoda. Nadto w orzecznictwie sądowym wyrażony został zasługujący na aprobatę pogląd, że zasądzenie cyklicznego świadczenia na przyszłość jest niedopuszczalne. Wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości nie jest świadczeniem okresowym, takim jak czynsz wynikający z umowy najmu czy renta. Podlega 10 letniemu, a nie 3 letniemu przedawnieniu jak świadczenie okresowe. Należy się za cały określony czasokres. Nie można żądać takiego wynagrodzenia na przyszłość. Można go dochodzić tylko za miniony czas bezumownego korzystania, a okresy miesięczne, kwartalne czy roczne są stosowane wyłącznie do obliczenia wysokości tego wynagrodzenia (tak m.in. wyrok SA w Katowicach z 22.08.2014 r. I ACa 366/14, LEX nr 1506139, OSA 2015/8/83-89).

Orzeczenie o kosztach procesu Sąd oparł na podstawie art. 98 § 1 i 3 Kpc. Mając na uwadze, że powód przegrał sprawę w całości Sąd włożył na powoda obowiązek zwrotu wszystkich celowych i niezbędnych kosztów procesu strony pozwanej. Zasądzona od powoda na rzecz strony pozwanej kwota 8.728,06 zł stanowi celowe w rozumieniu art. 98 § 1 i 3 Kpc koszty procesu poniesione przez stronę pozwaną na które składała się kwota 600 zł tytułem należnej opłaty za czynności jednego radcy prawnego reprezentującego stronę pozwaną (par. 6 pkt 3 Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. (Dz. U. nr 163 z dnia 3 października 2002 r., poz. 1349 z późn. zm.), kwota 17 zł tytułem kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, kwota 150 zł tytułem należnej opłaty za zastępstwo procesowe w postępowaniu zażaleniowym dotyczącym wynagrodzenia biegłego W. W. (§ 12 ust. 2 pkt 1 ww. Rozporządzenia) oraz kwota 40 zł tytułem kosztów opłaty od zażalenia w tej sprawie poniesionych przez stronę pozwaną, oraz kwota 7.921,06 zł tytułem poniesionych przez stronę pozwaną kosztów wynagrodzeń biegłych w niniejszej sprawie.

Mając powyższe na względzie, należało orzec jak w sentencji orzeczenia.